

дівчатами не дуже часто – 7%. Означення форм діяльності у хлопців є значно ширшим та соціально орієнтованим (автомобіль, юнга, телефон) та зустрічається частіше – 15%.

Таким чином, існують певні відмінності у сприйнятті світу чоловіками та жінками. Умовою його формування, на наш погляд, не є біологічні відмінності між статями. Як вже було показано, існує простір значень у мові, який формує різний образ чоловіка та жінки. Цей семантичний простір засвоюється з раннього дитинства, а потім починає репрезентуватись у вигляді певної картини світу, у формі різноманітних поведінкових проявів, тощо.

Слід зазначити, що в нашому дослідженні ми не одержали результатів, які б описували традиційну картину світу – жінка орієнтована на хатні справи. А чоловік – на роботу. Слід звернути увагу, що чоловіки частіше описували умови певного існування. Наприклад, вони частіше вказували на географічні назви – світ, в якому ми живемо. Описуючи природу, чоловіки частіше теж вказували на умови існування природних явищ – погодні умови, гори, річки. Жінки були орієнтовані на наповнення цього світу. Зокрема, жінки частіше згадували рослини та тваринний світ, що перебуває в даному середовищі. З цих же позицій можна пояснити різницю у емоційному сприйнятті світу. Емоційна сфера жінок ширша, тобто більш означена.

Таким чином, можна говорити про існування різних когнітивних стилів у сприйнятті світу. Якщо чоловік більше орієнтований на означення явища, то жінка – на наповнення змістом даного явища.

ПРОБЛЕМА АЛЕКСИТИМІЇ В ЖИТТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Доп. - Колісник Л.О., СДПУ ім. А.С.Макаренка
Наук. кер. - Матрук Т.О.

Емоційне життя сучасної людини визначають дві різнонаправлені тенденції. По-перше, це зростання частоти й

інтенсивності емоційних навантажень, зумовлених сучасним життям. По-друге, спостерігається тенденція негативного ставлення людини до своїх емоцій, яким приписується деструктивна, дезорганізуюча роль.

Описані явища дослідники [1] пояснюють існуванням в сучасній культурі особливих цінностей та установок. Особливо серед них виділяються наступні: культ раціонального підходу до життя; цінність зовнішнього благополуччя і успіху; культ «сили й мужності».

За рахунок панування таких цінностей важливість і дієвість емоційної сторони життя недооцінюється, що призводить до зростання числа розладів афективного спектру (депресивних, тривожних, соматоформних, психосоматичних), числа тяжких душевних станів, емоційних вибухів та конфліктів, стану незадоволеності собою і своїм життям, труднощів встановлення теплих довірливих контактів і отримання соціальної підтримки.

На наш погляд ідея небезпечності відсутності прийняття своїх емоційних станів для здоров'я особистості в цілому найбільш чітко та повно відобразилась в сучасних концепціях алекситимії [2].

Алекситимія (гр. а - заперечення, lexis - слово, thyme - почуття) характеризується ускладненням або нездатністю людини точно описати власні емоційні переживання й зрозуміти почуття іншої людини, труднощі визначення різниці між почуттями та тілесними відчуттями, фіксацією на зовнішніх проявах.

Останнім часом алекситимію розглядають як фактор ризику багатьох захворювань, перш за все психосоматичних.

Тому, беручи до уваги актуальність даної проблеми та серйозність її наслідків, нас зацікавило питання про стан емоційного самопочуття студентів 1-5 курсів СДПУ ім. А.С. Макаренка.

Для дослідження ступеню прояву алекситимії нами була використана 26-пунктова Торонтська алекситимічна шкала. Отримані результати говорять про те, що порушення в емоційній сфері в тій чи іншій мірі досить поширені серед

студентів. Самий високий рівень було виявлено серед студентів першого курсу: 26,67% опитаних були віднесені до групи виражених «алекситиміків», 46,67% склали групу ризику, високу здатність описання своїх емоційних переживань та розуміння почуттів інших показало 26,67%. Для порівняння, показники алекситимії по 4-5 курсах: 12,5%; 32,5%; 55% відповідно. З нашої точки зору, більш високий рівень прояву алекситимії у першокурсників можна пояснити їх недостатньою психоемоційною зрілістю, а також труднощами адаптації до навчання у ВНЗ.

Таким чином наші дослідження показали, що проблема стану емоційного благополуччя існує в нашому суспільстві й безумовно потребує підвищеної уваги.

Подальшу розробку зазначеної проблеми ми вбачаємо у проведенні більш масштабної діагностики; у вивченні впливу алекситимії на індивідуально-психологічні характеристики особистості; у розробці та впровадженні профілактичних та корекційних програм, спрямованих на уникнення появи чи подолання проблем, пов'язаних з емоційним здоров'ям людини.

Література.

1. Холмогорова А.Б, Гаранян Н.Г. Принципи й навички психогієни емоційного життя // Психологія мотивації й емоцій / Під ред. Ю.Б. Гіппенрейтер і М.В. Фалікман - М.: Черо, 2002. - 752 с.
2. Ніколаєва В.В. Про психологічну природу алекситимії. // Тілесність людини: міждисциплінарні дослідження. Збірник статей - М.: 1991. - с. 80-89.

ПСИХОЕМОЦІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ЯК ПОКАЗНИК ЇХ АДАПТАЦІЇ У ВНЗ

Доп. - Вйровець Л.В., СумДПУ ім. А.С.Макаренка
Наук. кер. - канд.психол.наук, доц. Кузікова С.Б.

Проблема психологічного здоров'я завжди привертала і привертає увагу багатьох дослідників. Існує багато підходів до